

„Mi nyílik a kertünkben? ”

Elhanyagolt területek és túlöntözött ágyások
a Zöld Óvodákban

Borsós Zsófia

szakmai vezető

Zöld-Híd Alapítvány

A Zöld-Híd Alapítvány

Öko-Kuckó Oktatóterem (Pécs)

www.zold-hid.hu

www.zoldito.blog.hu

<https://www.facebook.com/okokucko.pecs>
(oldal)

https://www.instagram.com/zoldhid_okokucko/

[Zöld Óvoda – Dél-Dunántúl Régió](#)
(csoport)

- A Zöld-Híd Alapítvány Pécsett működik, de óvodai [környezeti nevelési blogunk](#) és [Facebook csoportunk](#) által nem csak a Dél-Dunántúl óvodáit érjük el
- Szervezet fő tevékenysége: környezeti nevelés, családi programok szervezése és Zöld Óvoda tanácsadás, valamint óvodapedagógus továbbképzések szervezése
- A térítésmentesen igényelhető programjainkról [honlapunkon](#) tájékozódhatnak az érdeklődők

A mi sokszínű kertünk

<https://mtvsz.hu/amisokszinukertunk>

**OTTHONUNK A TERMÉSZET:
ISMERD! SZERESD! VÉDD!**

ORSZÁGOS TERMÉSZETVÉDELMI SZEMLELETFORMÁLÓ PROGRAM

Széchenyi Terv Plusz
Építjük együtt Magyarországot!

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Az Európai Unió társfinanszírozásával

Szemléletformálással a természet védelméért

Három jól ismert civil szervezet közösen indít természetvédelmi szemléletformáló projektet az „Otthonunk a természet: Ismerd! Szeresd!...”

Magyar Természetvédők Szövetsége

<https://mtvsz.hu/hirek/2026/02/szemleletformalassal-a-termeszet-vedelmeert>

- Tagjai vagyunk a Magyar Természetvédők Szövetségének, így aktívan részt vettünk a biológiai sokféleséget bemutató “A mi sokszínű kertünk” országos kampányban, mely hasznos anyagai elérhetőek a szövetség [honlapján](#)
- Az országos programsorozat idén tavasszal folytatódik: [Otthonunk a természet: Ismerd! Szeresd! Véd! címmel](#)
- A projekt során használtuk a képen látható makettet, mely bemutatta a gyermekeknek, családoknak, hogy fontos rendszerként tekinteni a kertre, ahol minden élőlénynek fontos szerepe van, ha megbolygatjuk a természet rendjét, elszaporodhatnak például bizonyos kártevők; sok szempontra kell egyszerre figyelni (tájolás, növénytársítás, vízmegtartás, búvóhelyek létrehozása, holtfák megtartása)
- Ez adta az ötletet, hogy előadásomban azt vizsgáljam meg, hogy mi mindent tanulhatunk a kertben akár a Zöld Óvoda program működtetésére vonatkozóan is

A képet Zsoldos Márton festményeiből és illusztrációiból Dedák Dalma és Zsoldos Márton szerkesztette

Forrás: Magyar Rovartani Társaság

A képet Zsoldos Márton festményeiből és illusztrációiból Dedák Dalma és Zsoldos Márton szerkesztette

Forrás: Magyar Rovartani Társaság

A képet Zsoldos Márton festményeiből és illusztrációiból Dedák Dalma és Zsoldos Márton szerkesztette

Forrás: Magyar Rovartani Társaság

- A Magyar Rovartani Társaság által, a Zöld Forrás Program keretében elkészített három kép szemléletesen mutatja be, hogy attól függően, hogyan alakítjuk ki a kertünket, változhat, hogy hány rovarnak ad otthont
- Ugyanígy nemcsak az óvodakertre érdemes ügyelnünk, hanem az óvoda épületével, a programokkal is üzenetet közvetítünk, bemutatjuk az értékeinket – akkor találhatnak ránk a partnerek, családok, ha érzik az óvoda részéről az elköteleződést

Mit tanulhatunk a kertben?

Mindig van feladat

Tervezés, feladatmegosztás,
folyamatos munka

Kert

- Akinek kertje van, tudja, hogy soha nem áll meg a munka

Zöld Óvoda

- 3 évig viselhető a ZÓ cím, és a vártnál gyorsabban telik el
 - érdemes beosztani a teendőket: vállalatok ütemezése, felelősök kijelölése
 - a bevonás eszköze is lehet a pályázatot író munkatárs részéről, ha segítséget kér
 - fontos nem az utolsó percre hagyni a pályázatírást
- a hatékony feladatmegosztás hiánya veszélyezteti a program sikerességét, munkahelyváltás esetén nem marad felelős

Mit tanulhatunk a kertben?

Vigyáznunk kell az erőforrásokra

Takarékosság energiával, anyagokkal
Zöld Iroda a Zöld Óvodában

Kert

- Az aszály idején felértékelődik a vízmegtartás fontossága
- Szintén alapelv, hogy a levél a fa tulajdona, elősegíthetjük, hogy tápanyagot kapjon belőle

Zöld Óvoda

- meglévő programra, értékekre, helyi sajátosságokra építsük a ZÓ munkát – jelenjen meg a pályázati anyagban is hangsúlyosan
- szívesebben vesznek részt a munkatársak, ha meglévő igényekre, célokra épül, nem nagy mértékű többletteleher
- ne csak az óvodások körében alkalmazzuk az alapelveket: Zöld Óvodában legyen Zöld Iroda is (pl.: kétoldalas nyomtatás, újrapiapír használata, készenléti üzemmód helyett teljes áramtalanítás a nyomtató esetén)

Mit tanulhatunk a kertben?

A természetben nincs hulladék

Anyaghasználat, dekoráció, ajándékok

Kert

A természetes anyagok lebomlanak, részei a nagy körforgásnak

Zöld Óvoda

- lufi – néhány perc móka, hosszú lebomlási idő, ha eregetik még a madaraknak is kárt okoz – valóban szeretik a gyerekek és nélkülözhetetlen vagy ezt ismerik, mert ezt kínáljuk nekik?
- a fenntartható ajándék: hasznos, ehető vagy él (pl.: palánta)
- kerüljük azt az “újrahasznosítást”, ami akadályozza a valódi újrahasznosítást, túl sok ragasztót igényel és még hasznos tárgyak funkcióját is elveszi, pl. fakanálra ragasztott kupakokból és WC guriga szeletekből összeállított dísz
- a fejlődés jele, ha a szülőket is műanyagmentes rendezvényekkel várjuk, van olyan ZÓ, ahol a szülők kezdeményezték, hogy Márton napra hoznak bögrét

Mit tanulhatunk a kertben?

Alkalmazkodnunk kell a változásokhoz

Naprakész ismeretek gyűjtése

Kert

- figyelnünk kell arra, hogy a klímaváltozás hatására változik a választható növények köre: egyes növényeknek a szárazság, forró nyarak nem kedveznek – speciálisan kell gondoznunk vagy mást kell választanunk

Zöld Óvoda

- PET palack kupakját már nem kell külön gyűjteni – figyeljük és erősítsük ezeket a folyamatokat
- a szelektív gyűjtés fontos, de napjainkban már a megelőzés hangsúlyozására lenne szükség – nézzük a teljes képet
- még mindig magas az élelmiszerhulladék mennyisége (egyes iskolákban már megjelent a szabadszedékes rendszer, az óvodában is beszélgethetünk a témáról, használhatjuk öntözésre a kancsókban megmaradt vizet)
- a klímaváltozás alkalmazkodásra és kibocsátáscsökkentésre sarkall

Mit tanulhatunk a kertben?

Figyelni kell tágabb környezetünkre

Partnerkapcsolatok építése,
együttműködés

Kert

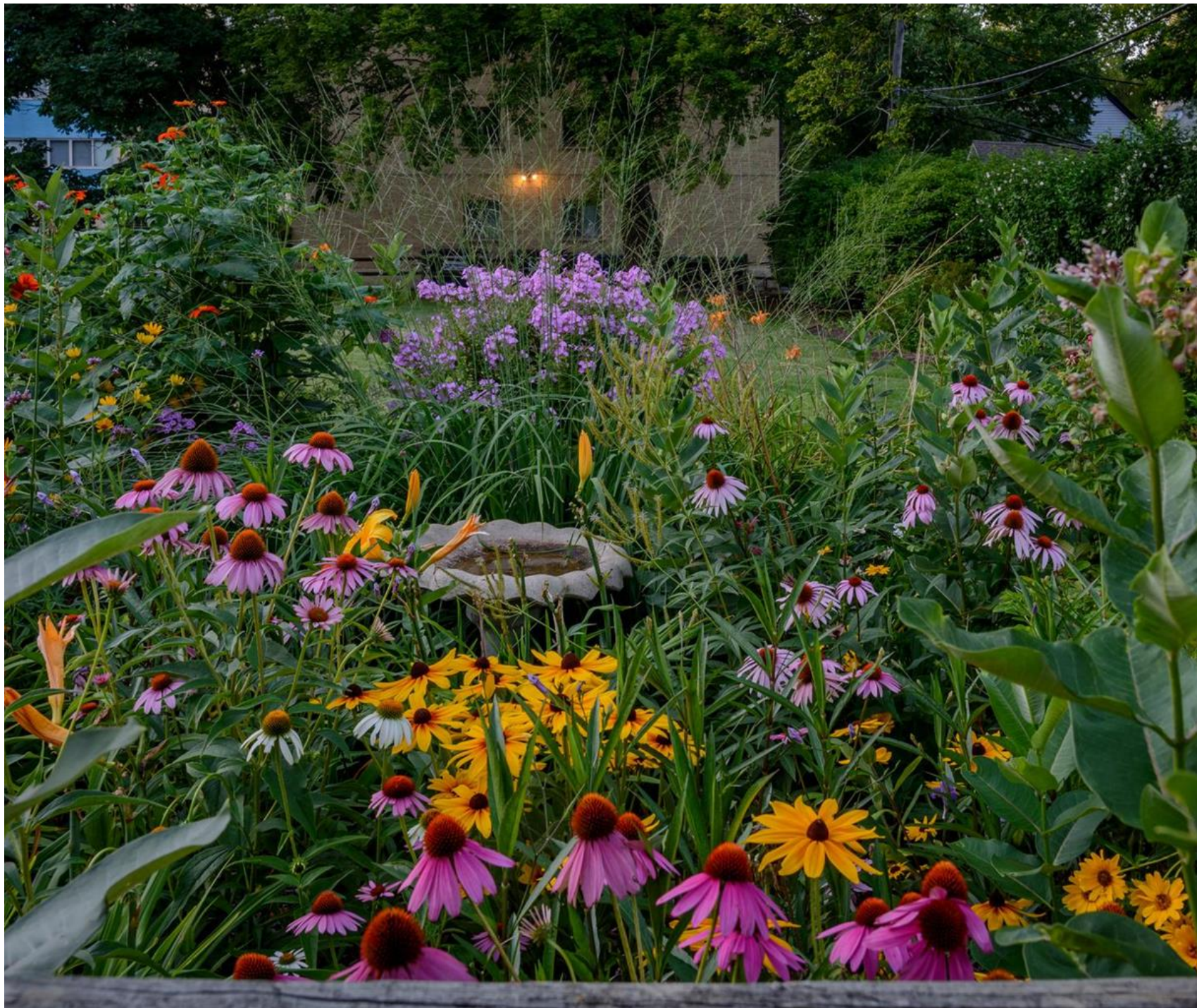
- akinek kertje van, tudja, hogy annyira lehet “bio”, amennyire a szomszédja az, mert a természet nem ismeri a közigazgatási határokat, a szél messzire viszi a permetszert

Zöld Óvoda

- nem jó, ha Zöld Óvoda helyett egy személy ülteti csak át a mindennapokba a kritériumrendszer – Zöld Óvoda vagy “Zöld Pillangó csoport”, esetleg “Zöld Marika Néni” – a többi szereplő pedig ellene dolgozik
- bölcsőde és iskola hatása, szülők szerepe is elengedhetetlen, hogy napirendre kerüljön
- fordítva is igaz: ha Zöld Óvodákkal, zöld témákban jártas szakemberekkel vesszük körbe magunkat “megfertőznek”
- a továbbképzéseink során ügyelünk a bevált módszerek átadására, egymástól tanulásra, hálózatosodás ösztönzésére – gyakori visszajelzés, hogy lendületet kapnak a résztvevők, érzik, hogy másokat is érdekel a téma

Mit tanulhatunk a kertben?

Érték a változatosság

Kevésbé felkapott zöld jeles napok,
környezetvédelmi témák,
helyi sajátosságok

Kert

- milyen lenne egy kert, amiben egyféle növény van (mint a korábban bemutatott első kert, ahol csak tuja van), vagy ahol bizonyos ágyásokat gondozunk, a többi elhanyagoljuk? Milyen lenne, ha az utca összes kertje egyforma lenne?

Zöld Óvoda

- érdemes teret hagyni a sokszínűségnek, egyéni kezdeményezéseknek
- fontos az óvoda sajátos arculatához illeszteni a Zöld Óvoda program keretében vállalt fejlesztéseket
- ne hagyjuk, hogy elcsépeltté váljon egy-egy [zöld jeles nap](#) – hozzunk be bátran újakat: újrapiros napja, beporzók napja...
- a klasszikus jeles napokat is megtölthetjük új tartalommal: pl: víz világnapja kapcsán csatornahasználati illemtan; esővízgyűjtés és vízmegtartás

Mit tanulhatunk a kertben?

Biztosítani kell a megújulást

Átmenet biztosítása, önképzés

Kert

- egy [néphagyományt éltető óvodában](#) minden évben Farkas napon kívágnak egy fát és ültetnek egy újat

Zöld Óvoda

- gondoskodjunk az utánpótlásról
 - a feladatok megosztásával
 - új munkatársak célzott bevonásával, betanításával

Mit tanulhatunk a kertben?

Biztosítani kell a megújulást II.

Forrásfeltárás

Kert

- új növényekre, friss tápanyagban gazdag földre is szükségünk lehet a kertgondozás során

Zöld Óvoda

- megosztó téma a Zöld Óvoda finanszírozása
- nem előnyös, ha a pénz miatt pályáznak az óvodák
- de forrásra van szükség (kisbusz, belépő, eszköz beszerzése megterhelő)
- pályázatok figyelése – jó ötletek körforgásban tartása – kitartás
- civil szervezetek bevonása, együttműködések erősítése
- pécsi példa: LÉPJ! pályázat Zöld Óvodáknak és Ökoiskoláknak – Értünk Munkaközösség, városi zöld szervezetek, iskolák összefogásával sikerült elérni, hogy az önkormányzat rendszeresen kiírjon egy pályázatot óvodai és iskolai fejlesztésekre (pl: ivókút telepítése, kiskert bővítése, beltéri növényesítés, komposztáló és esővízgyűjtő beszerzése), és programokra (pl.: belépő, kisbusz bérlése)

„ A természet hatalmas, az ember parányi.
Ezért aztán az ember léte attól függ, milyen kapcsolatot
tud teremteni a természettel, mennyire érti meg,
és hogyan használja fel erőit saját hasznára. ”

Szent-Györgyi Albert